

Tóka Szabolcs

Hét és tizenkettő

Billentyűk és hangok vonzásában
hét hónap alatt tizenkét gyülekezetben

Meláth Andrea énekel a kiskőrösi baptista imaházban. Orgonán kíséri Tóka Szabolcs

Bevezetés

A kedves olvasó a következő néhány oldalon egy sajátos műfajkeveredés részese lehet, személyes élményeimet és gondolataimat szeretném megosztani a következőkben. Az élmények, események leírása és összegzése inkább a publicisztika, mintsem egy szaklap sajátja, mindazonáltal olyan kérdések – olykor nyitva hagyva – is felvetődtek ebben az időszakban, amelyekért egyrészt nagyon hálás vagyok a jó Istennek, másrészt számomra és talán mások számára is tanulságosak.

Mіндеzen gondolatoktól és feltevésektől nem válik tudományossá ez az írás, de abban a reményben és hitben teszem, hogy további közös gondolkodásra alkalmas lehet, megbecsülést is kifejezve közösségünk alapítói és munkásai iránt,

akik a szent zene, a *musica sacra* számos funkciója között a közösségépítést éppúgy fontosnak tartották, mint az igének (a zene eszközeivel is) az embert megszólító küldetését.

Örvedetes tapasztalat, hogy látogatásaim során a közösségi éneklés „hőfoka” nem attól függött, hogy sípos vagy digitális hangszer, zongora vagy harmónium-e a kísérőhangszer. Egy jól megválasztott, jól ismert ének ötletes, stílusos, lendületes-improvizatív bevezetővel nagyon is fel tudja „spanolni” a gyülekezetet, szinte a gyűjtőhatás által „belobban” az éneklés...

Persze az sem mindegy, milyen az a bizonyos hangszer, amely az éneklést hivatott vezetni... Erőtlen, szuszogó, netán hamis, elhanglódott hangszerrel „kicsoda indul a harcba?”,

illetve az orgonistára sem tud olyan inspiratív hatással lenni, hogy talentumát teljes értékűen kamatoztassa.

A sípos orgonákkal rendelkező gyülekezeteknek a hangszer megépítését szorgalmazó képviselői a megmondható, mennyi vesződséggel és fáradsággal járó időszak volt a 20. század második fele. A gyakran bontott anyagból történő építés, az „olcsóság” szempontját szem előtt tartó szemlélet, a tervezési-kivitelezési hiányosságok ellenére azonban valami különös csodaként nemcsak megszólaltak, hanem évekig-évtizedekig is működtek a hangszerek, igaz, koncertezésre vagy CD-felvételre, netán nemzetközi szakmai verseny megrendezésére kérdéses módon, de az „alapértelmezett” istentiszteleti célnak megfelelően.

Ugyanakkor: az olykor „több hullámban”, több beszerzési forrásból épített orgonák egyfajta „eklektikusságot” is eredményeztek: egy-egy sípsor „előző szolgálati helye” egy kiváló mester alkotása volt, vagy éppen egy „representatív” templomban funkcionált.

Akik közelebbről ismernek, tudják, hogy olykor jómagam is szoktam a szavakkal játszani, mint pályatársaim közül többen is. Bizonyos értelemben a beszélt nyelv is lehet egy „hangszer”, mert a szavaknak, mondatoknak, gondolatoknak is van ritmusuk, lejtésük; hangsúlyok és hangsúlytalan szóttagok alkotják, melyek összességében zeneiséget hordoznak, s egy sajátos eszközt, szinte „hangszert” képeznek, amelyen/amellyel „játszani” lehet...

Négy megjegyzés:

1. A „Szolgatárs” név számomra már kisgyerekkoromtól kezdve ismerősen cseng (s hogy éneket idézzek: „Ó, milyen szépen cseng...”). Édesapám a hozzánk érkező vendég lelkipásztorokat mint szolgatársakat köszöntötte. Ugyanakkor a Bibliában gyakran együtt olvasható a két templomi tisztség, a „papok” és a „léviták”. Engedtessék meg, hogy a „szolgatárs” fogalomhoz – talán nem csak e cikk erejéig – a „lévita”/zenei munkatárs, orgonista, kántor, karnagy, dicsőítésvezető, zenei pástör gyűjtőneveket is társítsam, hiszen a hirdetett ige és a pástori hivatás tisztsége mellett a zenei szolgálatok vezetőjének feladata is fontos...
2. A „hét és tizenkettő”, illetve az alcím is jelzi, hogy a bibliai/különleges számokként is ismert számok egyfajta személyes összetalálkozása történt, 7 fokúság (diatónia) és a 12-fokúság (dodekafónia) zenei alapfogalmak, de

az úgynevezett „bibliai számok” között éppúgy jelen van, mint a mindennapi életünkben (például az idő beosztásában: 7 nap = 1 hét, 12 hónap = 1 év).

A 2015. szeptember 1-től 2016. március 31-e közötti hét hónapos időszak számomra különleges volt, illetve ígérkezik, s úgy gondolom, talán a hallgatóság (vagy inkább: „éneklőség”) számára is jelentett emlékezetes pillanatok. A tizenkét baptista imaház/gyülekezet közül tizenegyben már gyerekkoromtól kezdve többször is megfordultam, Albertirsa a gyermek- és fiatalkorom, a „szülői ház” gyülekezte, Pécelen néhány évig zenei szolgálattevő voltam, s többször megfordultam a többi imaházban is, illetve otthoni gyülekezetem, Székesfehérvár sem marad ki a sorból...

3. Írásom az adott gyülekezet viszonyát az orgonához próbálja érzékeltetni, és a közösségi éneklés során tapasztalatakat megjeleníteni. A „látogatásaim is különböző „műfajt” tartalmaznak, hat egyházzenei áhítat, meghirdetett hangverseny volt, három bemerítési alkalom, jubileum, tanévnyitó ünnepség, találkozók alkotják a sort. A 12. pedig a Kiskőrösi Szeretetház, az ott lakó testvéreink egy speciális gyülekezetet alkotnak, de hogy ők miért is kerültek bele ebbe a sorba, arról majd később.
4. Mint több évtizedes gyülekezeti-templomi orgonistának/egyházzenei terméskészítőnek természetesen a szolgálattal, hivatással együtt jár egy bizonyos szakmai elfoglaltság. Ez azonban nem a saját „praxisból” fakad, hanem abból a meggyőződésből, hogy az orgona- vagy harmóniumkíséretes közösségi éneklés az egész világon a közösségi éneklés összetéveszhetetlen egyedi „azonosítójele”, konkrét daltal vagy az adott nyelv ismeretétől függetlenül is. Az „a cappella” (hangszerkíséret nélküli) éneklés két legismertebb formáját a keresztény közösségekben az európai zenekultúra hajnalának gregorián dallamai, illetve a keleti ortodox egyház többszólamú kórusirodalma alkotják, amelyek szükségszerűen az adott közösség egy szűkebb közösségének (kórus/énekkar, férfikar) „repertoárját” képezik, s nem pedig a közösség egészét vonják be az éneklésbe. (Természetesen egy-egy szerzetesrend, kolostor összes tagja is énekelheti a hangszerkíséret nélküli énekeket, de a „külvilág” bekapcsolódása nélkül ez is inkább egy réteget érint.)

Érdekes, hogy a sípos orgonával rendelkező gyülekezetek szinte mindegyikében használt anyagból, bontott orgona-

alkatrészekből, ezzel együtt nagyszerű áldozatvállalásból épültek meg az orgonák. A példás összefogást tükröző, de a 20. század magyar viszonyaira jellemző forráshiányos lehetőségek sajnos többször is előrevetítették a hangszerek megfelelő működőképességének viszonylag rövid időtartamát is.

Ugyanakkor örvendetes folyamatoknak is tanúi lehetünk: a mai utódok szeretnék az elődök áldozatvállalását is megbecsülni azáltal, hogy az annak idején szűkös keretből megépített orgonát most teljesen felújítva, csak a jól használható tartják meg, az elhasználódott alkatrészeket korszerűre cserélik.

Higgye el a kedves olvasó, a mai fogyasztói társadalomban, melyben a különböző ipari termékek néhány éves működőképessége is már-már kuriózumnak számít, különleges érzés lehet többszáz éves, kiválóan megépített orgonán játszani, melyeket a gondos karbantartás mellett az eredetileg is jó minőségű anyagok felhasználásával a lelkiismeretes mester munkáját dicséri.

Az időrendi felsorolásból is látszik, hogy a 12. alkalomra még ezután kerül sor, kb. a folyóirat megjelenése táján, de mindenképpen úgy éreztem, hogy a 2016. március 20-ra Dömsödön a jóval korábban egyeztetett „virágvasárnapi-tavaszi hangverseny” nem maradhat ki e személyes tizenkettes sorból, egyfajta meghívásnak, beharangozásnak is lehet tekinteni.

Nos, következzen a „krónika”!

1.

2015. SZEPTEMBER 19., SZOMBAT BUDAPEST, NAP UTCAI TEMPLOM

Baptista Teológiai Akadémia tanévnyitó- és diplomaosztó ünnepély

A Nap utcai templom fennállása óta adott helyt számos kieszemelt közösségi rendezvénynek; a helyi gyülekezet alkalmain túl itt került sor hosszú éveken keresztül az országos közgyűlésre is, a baptista teológia tanévnyitó-tanévzáró ünnepségeire, s a Központi Énekkar egyházzenei alkalmi, de számos nemzetközi vonatkozású esemény helyszíné is volt e patinás templom: magam is jelen voltam *Billy Graham* első magyarországi szolgálatán 1977-ben, majd 1978-ban *id. Martin Luther King* látogatásán.

Mindezekhez az alkalmakhoz elengedhetetlen egy jó minőségű hangszer, mely a közösségi éneklést szolgálja. A gyülekezet eredetileg Rieger orgonája a mai formáját az 50-es években nyerte el, a két manuálosra bővítést és a pneumatikusról elektromosra történő váltás munkálatait *Gergely Ferenc* orgonaművész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Liszt- és Kossuth-díjas tanára (egykori, szeretett tanárom) vezette, s az avatókoncertet is ő tartotta.

A hangszeren bő egy évtizeddel ezelőtt nagy javítás történt, azóta ismét esedékes egy karbantartás.

A tanévnyitó ünnepségen – mint ahogy ez már hagyomány – a végzősök hozzátartozói is szép számmal jelen voltak, s mivel a teológia a legkülönbözőbb felekezeti hovatartozású hallgatókat – s hozzátartozókat – mondhat magáénak, így nehéz olyan énekeket választani, amelyek valamennyi közösségben jól ismertek. Ezzel együtt az orgona a terem méretéhez képest viszonylag kevés regiszterszámával is be tudja

tölteni a teret, és a jelenlévők aktív éneklésével együtt megvalósult a lendületes közösségi éneklés, a „menny felé szárnyal” élménye.

A hangszer puha, lágy hangzású regiszterei az énekes és hangszeres szólókíséretre is alkalmassá teszik, illetve a kóruskíséretre és a kamarazenélésre is. Így történt ezen az alkalmon is, a

közreműködő férfikvartett éneke, valamint a *dr. Szécsi József* tanár úr által előadott „Mi Atyánk” című szólóéneke is árnyalt orgonakísérettel szólalhatott meg.

Érdekesség, hogy másnap délelőtt a helyi gyülekezet istentiszteletén voltam és orgonáltam, a gyülekezetet s a helyi énekkart is kísértem, délután az úgynevezett „teológiai vasárnap” (*dr. Almási Tibornak*, a BTA rektorának előadás-sorozata) keretében szintén, csak más, kibővült hallgatósági részvétellel.

Az orgona mindhárom „kategóriában” szépen tud szólni, és megfelelően vezeti a közösségi éneklést.

Érdekesség, hogy a Nap u.-i imaház immár több ízben is adott otthont budapesti rangos kulturális eseményeknek (Tavaszi Fesztivál, klasszikus zenei koncertek), ez is a közösségünk nyitottságát és további ismertségét jelzi.

2.

2015. SZEPTEMBER 27., VASÁRNAP DÉLUTÁN KISPESTI BAPTISTA IMAHÁZ

Jótekonysági est a „Szívparna Alapítvány” javára

A kispesti gyülekezet hazai-budapesti közösségünkben ugyancsak történelmi kort mondhat magáénak. Az impozáns, jó hangzású imaház, s a külvilág felé történő missziós nyitás, számos közösségi és kulturális program is jelzi az élni akarást, a közösségi hivatástudatot.

Ennek egyik jele a sípos orgona megléte, mely 1972-ben épült. (Jól emlékszem az abban az évben tartott, nyilvánosan első ízben meghirdethetett! adventi hangversenyre, amelyen Gergely Ferenc játszott az orgonán. Későbbi visszaemlékezéseiben nevetve mesélte, hogy nehézségbe ütközött az adventi gyertya meggyújtása, minthogy a baptisták nem dohányoznak, senkinél sem volt gyufa...) Minthogy jól ismerem a hangszer, gyakran játszottam/játszom rajta különböző zenés alkalmakkor, örvendetes számomra minden egyes előrelépés-javítás, mely mind a hangszer megszólaltatásában, mind a hangzásban jól érezhető.

A hangversenyen meghirdetett adakozás történt az alapítvány javára, melynek célja a súlyos műtéten (mellműtét) átesett nők részére ingyenesen adományozott gyógyászati segédeszköz, az úgynevezett „szív párnákhoz” szükséges alapanyagok megvásárlása volt (a gyártását több gyülekezet női köre is végzi, igényes kivitelben). Az estén megjelent több budapesti egészségügyi intézmény képviselője is, akik az alapítvány célját felkarolták, és segítik a rászorulókat. A koncerten közreműködött Kiss Rózsa énekművész is, a Magyar Rádió Énekkarának szólistája s egyben a budafoki gyülekezet tagja, gyönyörű énekekkel és néhány mondatával megemlékezett egykori kórustársáról, *Mészárosné Tóka Gyöngyvér*ről, akivel a Központi Énekkarban szolgáltak éveken át egymás mellett...

Ugyancsak közreműködött a Jobbágy Vonósnégyes is, a kiváló muzikalitás, tiszta hangzás, mely játékuknak alapvető vonása, mindig örömmre hangolja a hallgatóságot.

Így történt ezen a kedves őszi vasárnap estén is, a jelenlévők öröme, a rászorulókat javára, és mindenekelőtt Isten dicsőségére.

3.

2015. OKTÓBER 18., VASÁRNAP BÉKÉSCSABAI BAPTISTA IMAHÁZ

A gyülekezet fennállásának 120 éves jubileumi ünnepe

Valahogy úgy alakult, hogy a békéscsabai gyülekezetben – illetve a Körösvidéki Egyházkerületben – az utóbbi másfél évtizedben rendszeresen megfordulok, ugyancsak a különböző ünnepek zenei vonzata kapcsán – így a körösvidéki kórustalálkozó, a határmenti karvezetői kurzus, a BTA ki-helyezett képzése vagy éppen koncertek alkalmával.

A gyülekezet énekkarát kiegészítették a körzetből érkezett énekes testvérek is, a kórust *Almási Kornél*, a BTA tanszékvezető tanára vezette, közreműködött a fúvószenekar és a férfikar is.

A negyvenéves imaház 2008 óta rendelkezik egy korszerű, hárommanuális, digitális orgonával. Korábban is elektromos hangszer volt a gyülekezetnek, de egyszerűen elhasználódott, hangása elavulttá vált. (Az orgona avatásán jómagam játszhattam...)

Ezen az ünnepségen több kedves tapasztalatom is volt, hármat emelnék ki:

A békéscsabai felújított harmónium

1. Az összesereglett jubiláló közösség rendkívül lelkesen, lendületesen énekelt az ünnepi énekeket.

2. Ugyanúgy az énekkar is.

3. Az alkalom „tiszteletére” *Kesjár András* („szárnysegédje”: *Szlávik Mihály*) testvér áldozatos munkájával restaurálta a gyülekezetben mintegy fél évszázadig működő, két manuális-pedálos, kb. 120 éve Ausztriában készült harmóniumját (szakmai segítséget nyújtott *Pék Csaba*). A hangszernek hosszú ideig nyoma veszett, elkepesztő romos állapotban találtak rá egy fészerben. „Elveszett, de megtaláltatott”, s nagyszerűen meg is szólalt! Azoknak az idősebb testvéreknek, akik még emlékeztek a hangjára, mindenképpen megható élmény volt, a fiatalabbaknak pedig különlegesség. A harmónium talán „reneszánszát” kezdi élni, a túlságosan is „steril” és gépies, mesterséges hangkeltéssel szemben az élő hangzásból, a természetességből fakad e tulajdonsága, melyet újból felfedeznek...

A két hangszer (orgona és harmónium) egyszerre is megszólalt, mintegy szimbolizálva a „hangszer-generációk” kompatibilitását is... Az elhangzó énekfűzér egy szlovák énekeskönyvből származott, mely az alkalmat jól kifejező „Mindenható, kit csillagmilliárd...” című énekkel zárult, a négykezes (sőt: négylábas!) átirat orgonaszólamát *Földesi Zoltán* játszotta, a harmóniumot jómagam.

4.

2015. NOVEMBER 1., VASÁRNAP SZÉKESFEHÉRVÁRI BAPTISTA IMAHÁZ

Bemerítési ünnep

Talán nemigen jellemző, hogy ezen a napon (mindenszentek napja), amikor a hulló-sárguló falevelek, az őszi bágyadt

napfény, s a temetők virágdíszei között sötét-fekete öltözetű emlékezők ezrei fordulnak meg, közösségünkben néhány hitvalló fehér ruhát öltön, s így fejezze ki döntését Krisztus mellett, aki a feltámadás és az élet. Mégis így történt Székesfehérváron (jelenlegi gyülekezetemben), a népes gyülekezet és a bemerítkezők – és a látogatók, családtagok – nagy öröme. (A korábbi egyeztetések során erre a napra tudta elvállalni a meghívást *Eric Marony*, eredetileg szerbiai származású, de amerikai állampolgárságú és jelenleg Horvátországban szolgáló lelkész-misszionárius testvérünk.) A bemerítési alkalmakat, a gyülekezet lelki és létszámbeli növekedését végigkísérhettem az utóbbi negyedszázadban, felemelő és Isten népéhez méltó volt most is, illik a felnőttkezesztés ünnepéjéhez.

Az ünnepélyek sorában „alpból” a vasárnap is ünnep, mert a hétköznapok sorából kiemelkedik, de mégis vannak „ünnepibb” vasárnapok, melyek a kiemelt egyházi ünnepek mellett is ünneppé válnak, például hálaadó, vagy jubileumi, vagy éppen a bemerítési és úrvacsorai alkalom. Az ünnepeket pedig még emelkedettebbé szeretnénk tenni, ezért is választunk „ünnepibb” énekeket – zeneműveket. S ha az énekválasztás, a jelenlévők énekismerete, „hang állapot”, az előkészületek – kóruspróbák mennyisége – minősége szerencsésen összecsengenek, akkor tényleg különleges spirituális-zenei élménynek lehetünk részesei.

Székesfehérváron 85 éve alakult meg a baptista gyülekezet, a jelenlegi – bővítés előtt álló – imaház 1981-ben készült el áldott emlékü *Barbarics Lajos* építész-mérnök testvérünk tervei alapján, aki az akkori, mintegy 70 fős létszám háromszorosára „álmodta meg” az új imaházat – 35 év távlatából ez már kicsinek bizonyul.

Az orgonát az átadásra angol testvéreink adományozták, mely az elektromos, templomi orgonák sorában az úgynevezett „első generációs”, még hanggenerátoros hangszer. Kisebbségi hibái ellenére is működik, de kategóriájában, hangzásában is erősen érződik felette az idő múlása. Az épületbővítés miatt egyelőre a hangszer cseréje nincs napirenden, pedig a gyakran zsúfolásig megtelt imaház és a lelkesen éneklő, sok fiatallal bíró gyülekezet igazán megérdemelné egy minőségi, korszerű, mégha digitális templomi orgonát is...

5.

2015. DECEMBER 13., VASÁRNAP ALBERTIRSAI BAPTISTA IMAHÁZ

Kerek évfordulós bemerítettek találkozója

A több mint egy évszázada alakult gyülekezet mai imaháza több mint húsz évvel ezelőtt, 1994-ben került átadásra. Mint hogy szoros szálak fűznek Albertirsára – édesapám, *Tóka Gyula* itt volt lelképásztor 1963-tól 1984-ig, itt nőttek fel –, jól ismerem a gyülekezet történetét. A muzikális, éneklő közösség többféle irányzattal is bővülködött a bő 100 év alatt, kitűnő vegyeskar, női- és férfikar, vonózenekar, pengetős együttes és többféle összeállítású kamaracsoport is működött – működik. Ebből a sorból nem maradhatott ki az orgona sem, mely a 20. sz-i történelem viharai közepette csak többszöri nekifutásra valósulhatott meg – 1974-ben készült el a 2 manuális, 12 regiszteres sípos orgona, amely épp nagy-

korúsága táján, 18 éves „korában” az imaház-átépítési munkálatai miatt lebontásra, majd értékesítésre került.

Az érte kapott összeg viszont új, digitális templomi orgona vásárlását szolgálta, melynek ünnepélyes „avatási koncertjére” éppen 15 évvel ezelőtt, 2001 márciusában került sor.

Másfél évtized bármilyen elektronikai eszköz tekintetében már-már történelmi kornak számít, így van ez nagyon érzékeny hangszerek esetében is – olykor gyakran kell hatnyolc szólamra is játszani ahhoz, hogy a kotta szerinti négy lehetőleg megszólaljon... A hangszer elhasználódásából adódó hiányosságokat viszont itt is a remekül éneklő gyülekezet „kompenzálta”.

A cikk szerzője itt a rákospalotai orgonán játszik

6.

2015. DECEMBER 20., VASÁRNAP DÉLUTÁN RÁKOSPALOTAI BAPTISTA IMAHÁZ

Adventi-karácsonyi hangverseny

A gyülekezet történetében is, de a hazai orgonisták számára is egyfajta fordulópontnak számít 2014. november 15-e: ekkor került ugyanis sor a különleges tervezésű, hazai gyártású, vadonatúj, francia stílusú, digitális orgona ünnepélyes átadására, neves orgonaművészeink közreműködésével.

Köszönet illeti a támogatókat, a gyülekezetet, hogy volt igény egy ilyen különlegesség iránt – s az orgona jelenlétét fontosnak tartja, s a „projekt” szakmai összefogóját név szerint is hadd említsem meg: *Fischer Tamás*, a gyülekezet orgonistája, akinek nemcsak szívügye volt az orgona létrejötte, hanem fontosnak tartotta a gyülekezettel és az előljárással együtt az orgona koncertfunkcióját is. E hangversenysorozat keretében lehettem aktív részese az estnek; az advent negyedik vasárnapja természetesen a repertoárt is meghatározta, az ünnepkör ismert és kedvelt orgonaművei mellett néhány baptista karácsonyi dallamra történt improvizációval is megpróbálkoztam, s az improvizációs szakaszt követően az énekre a koronát maga a közösség tette föl – mintegy „plusz-regiszterként” – az énekvers eléneklésével.

A hangszer kiváló, 19. sz.-i francia orgonaépítő mester, *Aristide Cavallé-Coll* stílusát képviseli mind a játszóasztal, mind az orgonahangzás tekintetében. (A mester kitűnő tanítványa volt a pécsi származású *Angster József*, aki hazatérve Párizsból itthon kamatoztatta tudását, keze nyomán több ezer orgona készült az országban s határon túl.)

Csupán a sípok helyettesítették a hangszórók... – de ezzel együtt is fenséges érzés és élmény volt egy különleges

tervezésű és kivitelezésű hangszeren játszani, s hallgatni a lelkesen éneklő, szép számú gyülekezetet és énekkarát is.

7.

2016. JANUÁR 10., VASÁRNAP DÉLUTÁN NAGYVARSÁNYI BAPTISTA IMAHÁZ

Bemerrítés

A fennállásának hamarosan 100. évfordulójára készülő gyülekezet imaházának mai formája, mely természetesen többször is korszerűsítve lett, 1949-ben készült el. Az imaház belső terében már pusztá megjelenésében is hangsúlyos, impozáns az 1997-ben elkészült, két manuális-pedálos, mechanikus rendszerű, 20 regiszteres orgona. (A korábbi kis méretű, elhasználódott hangszert váltotta.)

A gyülekezetből rendszeresen részt vettek a fiatalok az újpesti nyári Egyházzenei Tanfolyamon, a kialakult barátságok és a személyes jó kapcsolat eredményeképpen gyakran megfordulok a kilométerben ugyan távoli, de lélekben nagyon is közeli nagyvarsányi gyülekezetben. Mindig magával ragad a közösség missziós lelkülete, a közösségi élet fontossága, a gyülekezet küldetéstudata, a megnyilvánuló igényesség és nyitottság. Biztos, hogy ebben jócskán van szerepe a korábbi évtizedekben ott szolgáló lelkipásztoroknak is...

S hogy miért is vettem részt egy hideg, ködös, téli napon, vízkereszt utáni vasárnap egy számomra mindig is kedves bemerrítési ünnepélyen, ahol egyetlenegy fehérruhás volt?

Nos, ez a fehérruhás *Rakoncza Mária* volt, a közeli Aranyosapáti község/körzetállomás kis gyülekezetének zenei szolgálattevője, aki immár kétszer is részt vett az elmúlt években a „kihelyezett nyári tanfolyamokon”. Kedves szülei felnőtként tértek meg néhány éve, és lettek a kis gyülekezet aktív tagjai. Ezen az alkalmon is *Tóka Ágostonnal* együtt vettem részt – osztoztunk Marika és családja, illetve a testvériség örömeiben...

Hisszük, hogy a zenei és hangszerkezelési útmutatások mellett talán néhány olyan gondolatot is sikerült átadni a fiataloknak, ami bátorrá teheti őket a döntésben, a folyamatos figyelmet és koncentrációképességet lelki, életvezetési vonatkozásban is tudják alkalmazni.

Külön élmény volt, hogy a gyülekezet énekkara szombat este „rendkívüli” énekórára jött össze, a néhány új ének megtanulását (és másnap előadását), valamint több régi ének átismétlését is örömmel vállalták... Köszönet illeti Se-

bestyénne Molnár Zsuzsannát, a gyülekezet karvezetőjét lelkes és hűséges szolgálatáért!

S hogyan is szóltak a vasárnapi énekek? Ahogy Nagyvarsányban természetes: hittel, lelkesen, erővel.

8.

2016. JANUÁR 31., VASÁRNAP DÉLELŐTT KISKÖRÖS, SZERETETHÁZ

Istentisztelet

Az ember félve mond igent egy téli meghívásra, a híradásokban megdöbbentő képsorok vannak a hófúvásban elakadt járművekről, balesetokról... S nemcsak külföldi tények ezek, hanem itthonról is vannak jócskán hasonló „élményeink”, mikor a városba is félve megyünk ki, nemhogy 150 km-es távolságra... Mindezek alapján némi félelemmel mondtam igent a kiskörösiek meghívására, de amikor ennek a napnak a programja már körvonalazódott előttem, eloszlottak a meteorológiai aggodalmaim...

Ritkaságszámba megy, hogy akár állami, akár egyházi szociális intézménybe vadonatúj hangszer kerüljön... De a Filadelfia Idősek Otthona vezetői fontosnak tartották, hogy az ott lakó testvéreink szép hangú orgonakísérettel tudják énekelni az Istent dicsőítő énekeket. A jó szándékot tett követte, és egy rendkívül kedvező ajánlat nyomán mintegy újévi ajándék érkezett meg az új, két manuális-pedálos, digitális orgona. A délelőtti istentisztelet sok énekkel-zenével történt, s aki a szolgálat „meglepetését” jelentette, *Meláth Andrea* Liszt-díjas énekművész testvérünk volt, a Liszt Ferenc zene-művészeti Egyetem tanszékvezető tanára, aki néhány ének eléneklésével, bizonyágtételével, s az idős testvéreket is bevonna az éneklésbe tényleg különlegessé tette az alkalmat... Többen megjegyezték meghatódva, az átélt közösségi éneklés örömetől könnyes-csillogó szemmel, hogy már jó ideje itt laknak, de így még sohasem szólt ének e falak közt...

9.

2016. JANUÁR 31., VASÁRNAP DÉLUTÁN KISKÖRÖSI BAPTISTA IMAHÁZ

Jótekonysági hangverseny az orgonafelújítás javára

A kiskörösi gyülekezet és impozáns imaháza is a hazai magyar baptista misszió fellegrája, az évszázados múlt, a gyülekezet létszáma és a gazdag hitéleti történet mind valós értéket képeznek, s hisszük, hogy nemcsak a földi, hanem a „mennyei levéltárban” is. Az orgona sem maradhat ki e sorból, jelenlegi formája ugyan közel fél évszázados, s a 22 regiszteres, kétmanuális-pedálos orgonán részben az építéskor alkalmazott szemlélet (?), vitatható megoldások, másrészt az elhasználódás már évek óta akut kérdéssé vált: mi legyen az orgonával? „Menjen, vagy maradjon?”

Sok-sok beszélgetés és levelezés után a „maradás”, a megmentés mellett állt ki a gyülekezet eljárósága, s a felújítás folyamatával *Szomor Balázst*, a gyülekezet (egyik) orgonistáját bízta meg. Az átépítés/teljes körű felújítás részleteinek egyeztetése most folyik ugyan, de az adakozás, a gazdasági előkészület ezzel párhuzamosan történik.

Tóka Szabolcs orgonál a kiskőrösi baptista imaházban. Segítője Szomor Balázs, a gyülekezet egyik orgonistája.

A program első állomása volt a január utolsó vasárnapján meghirdetett adománygyűjtő koncert, melyen – mintegy a délelőtti, szeretetházi program folytatásaként – Meláth Andrea énekművész testvérünk szolgált, a gyülekezet ének-kara is közreműködött *Szomorné Szepcsik Éva* vezényletével.

Az elhangzó áriák, dalok, énekek fenséges hangzása minden hallgató számára felemelő érzés volt, de az ugyan (még) működőképes orgona hangzásán (vagy éppen a nem megszólaló sípok kapcsán a nem hangzásán) nagyon is érződött, hogy mielőbbi „orvosi beavatkozást” igényel...

Hasonló érzésem volt itt is, mint több látogatásom során: a jól éneklő gyülekezet és annak ének-kara megérdemli, hogy mielőbb egy jól működő, minden „hamisságtól mentes” hangszer tudja kísérni-vezetni a közösségi éneklést...

10.

2016. FEBRUÁR 7., VASÁRNAP DÉLELŐTT PÉCELI BAPTISTA GYÜLEKEZET

Bemerkítés

Több évtizedes rokon- és szolgálati kötődés révén gyakran látogatok a péceli gyülekezetbe; mindig örömet jelent az immár 120 évvel idősebb, de a missziós aktivitása nyomán igen fiatalos lendületű közösségben egy-egy ünnepi vagy „szimpla” alkalmon részt venni. Az 1940-es évek végén épült, de többszöri korszerűsítésen átesett imaházban az egykori harmóniumot 1980 táján egy kis méretű, úgynevezett „pozitív” orgona váltotta fel. Érdekes, hogy a pedálja elektronikus volt. Negyedszázados működését követően 2007-ben mégis változásra került sor, részben a helyszűke, részben anyagi okok miatt a sípos orgona eladásra került, és egy vadonatúj két manuális, hangszínekből és regiszterszámban

sokkal gazdagabb, de mégis digitális hangszer került a helyére.

Úgy tapasztaltam, hogy a gyülekezet – és a kisebb szolgálócsoportok, énekkar, fiatalok, gyermekek – lelkes éneklését nem a kísérő hangszer szerkezete határozza meg itt sem... Így történt ezen a vasárnapon is, amikor is hat fehérruhás hitvallásának és keresztségének, az ige hirdetésének lehetünk tanúi úrvacsorai közösségben, s mindez gördülékenyen, „ékesen és jó renddel”, sok szép énekkel „fűszerezve”.

11.

2016. FEBRUÁR 7., VASÁRNAP DÉLUTÁN RÁKOSCSABAI BAPTISTA GYÜLEKEZET

„Orgonabúcsúztató hangverseny”

A magyar baptista misszió 19. század végi indulásának s az impozáns, többször is korszerűsített, bővített imaházával, közösségi székházával. Az alapítók hite és lelkesedése az évszázados múlt után is töretlen, megannyi „bel- és külmisziós” tevékenységet mondhat magáénak a gyülekezet, az abban részt vevők öröme és áldására. A zenei hagyományokban is élenjáró közösség 1983-ban épült orgonája itt is a korszak jellemzőit viseli: bontott anyagból, részben házilagos kivitelezéssel, de nagy lelkesedéssel épült meg a 20 regiszteres, két manuális, pedálos orgona. Az ilyen „start” után az egy emberöltőt hűségesen „szolgáló” hangszer bizony megérett a teljes felújításra. Az elhangolódások, elhasználódott alkatrészek cseréje és az átépítési ajánlat több oldalon összefoglalt műszaki tartalma is jelzi, hogy az elkövetkezendő kilenc hónapban (talán nem is véletlen ez a szimbolikus időtartam...) újjászületik a hangszer. A koncerten, melyen néhány orgonamű s improvizáció a „Fel, mert közel az éjjel” című

A rákócshalmi imaház orgonája (felújítás előtt)

énekre hangzott el, közreműködött a gyülekezet énekkara is *Cseri Zsolt* vezetésével, valamint a gyülekezet két orgonistája is, *Hricsovinyi Dorottya* és *Kádár Ottó*.

Az alkalom különleges volt több tekintetben is. A közösség fontosnak tartja az elődök által létrehozott értékek megmentését, megbecsüli az előző generációk munkáját, és mintegy orientálja a következő nemzedéket is az értékek ápolására.

S mindent úgy, hogy pragmatikusan és felelősséggel gazdálkodik, sáfárkodik a javakkal – a többmilliósi felújítási összeg nagyobb része már rendelkezésre áll az adakozások révén.

Az itt is megtapasztalt lelkes éneklés jó reménység arra nézve, hogy a megújult orgona méltó helyén szolgálja majd Isten dicsőségét ismét.

12. 2016. MÁRCIUS 20., VASÁRNAP DÉLUTÁN, DÖMSÖD, BAPTISTA IMAHÁZ

Virágvasárnapi és tavaszi hangverseny

Ez a cím inkább a meghívást jelzi a kedves érdeklődőknek, ennek a 7/12-es sorozatnak befejező állomása lehet ez az alkalom.

Dömsődön tizenkét évvel ezelőtt, 2004. február 29-én voltam először, az idei is szökőév – ha a jó Isten megtart, akkor 2028-ban is szeretnék ott lenni.

Az orgona talán az egyetlen, amelyik leginkább egy egyéges arculatot és hangzásképet képvisel, az adott helyre tervezve. A két manuális-pedálos, 19 regiszteres hangszer mind az istentiszteleti alkalmakat, mind a koncerteket jól tudja szolgálni, ezek alapján bizonyára pozitív hangvételő, olyan hangversenyről tudok majd beszámolni, amelyen közreműködik *Szappanos Tibor* operaénekes testvérünk is, valamint a gyülekezet énekkara *Pálfi Noémi* vezényletével.

SOLI DEO GLORIA!

A külön felirattal nem jelölt képek a Nagyvarsányi Baptista Imaházban készültek.

Tóka Szabolcs itt a kiai baptista gyülekezet orgonáját szólaltatja meg